

आज मिति २०७९।१०।१० गतेका दिन यस चौदाहीगढी नगरपालिकाका नगर उप-प्रमुख श्री मणिका देवी दुलाल ज्यूको अध्यक्षता एवं प्रदेश सभा सदस्य माननीय विमल कार्की ज्यूको प्रमुख अतिप्रतिष्ठित यस नगरपालिकाको अगामी अर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट नगर सभा समझ प्रस्तुत गर्न यस नगरपालिकाको १२ औ नगर सभाको प्रथम बैठक तपसिलको उपस्थितिमा संचालन गरियो । प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेट नगर प्रमुख एवं नगर सभाका अध्यक्ष श्री कालुमान लामाज्यूले नगर सभा समझ प्रस्तुत गर्नु भयो ।

सि.नं.	नामथर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.	इस्तखत
१	श्री मणिका देवी दुलाल	नगर उप-प्रमुख	बडा नं.-१०	९८५२८३५५२८	
२	माननीय विमल कार्की	प्रदेश सभा सदस्य प्रदेश नं. १		प्रमुख अतिथि	
	माननीय अम्बिका थापा	प्रदेश सभा सदस्य प्रदेश नं. १		विशिष्ट अतिथि	- ३२१९०
	श्री कालुमान लामा	नगर प्रमुख	बडा नं -४	९८५२८३५९६६	
३	श्री धुवराज आचार्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत		९८५२८४४०४६	
४	श्री सिता राम राई	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-१	९८५१२०८३१३	
५	श्री हरि बहादुर खड्का	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-२	९८४०३३७२९९	
६	श्री पर्शुराम राई	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-३	९८१४७३४८५५	
७	श्री लुङ्गराज राई	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-४	९८१०५७९२२९	
८	श्री तुलसीराम ढकाल	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-५	९८४९५१८५८०	
९	श्री अम्मर बहादुर खड्का	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-६	९८६१५५८७८९	
१०	श्री केशब अधिकारी	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-७	९८६२८४४६६६	
११	श्री भगनाथ कुमार मगर	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-८	९८४०९२८६०७	
१२	श्री प्रकाश राउत क्षेत्री	बडा अध्यक्ष	बडा नं.-९	९८५२८३५२०८	

१३	श्री धर्मेन्द्र कुमार चौधरी	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-१०	९८९६७०३०२१	
१४	श्री उदयराज भुजेल	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-६	९८४२८३९८९२	
१५	श्री जय कुमार गांडे	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-४	९८९५७९४७९५	
१६	श्री माधव सार्की	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-३	९८२६७००३२८	
१७	श्री तिलावती राई	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-७	९८४३४६६२७५	
१८	श्री शुस्मा राई	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-२	९८९९७२५१७५	
१९	श्री स्मृति तोलाङ्गी सुयल	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-४	९८०७७५०९२३	
२०	श्री जानकी देवि चौधरी	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-५	९८९५७००९०३	
२१	श्री शान्ति देवि चौधरी	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-९	९८९९९९००३८	
२२	श्री मिना थापा मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९७४२८४७९८६	
२३	श्री नारायण थापा	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९८६२९६९६९२	
२४	श्री सुमित्रा सार्की	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९८६०३९३५५३	
२५	श्री मान बहादुर तामाङ्ग	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९८४२५४०९५२	
२६	श्री रमेश विष्ट	वडा सदस्य	वडा नं.-२	९८०७७९६९०८	
२७	श्री मेनुका वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.-२	९८९३६३६९८०	
२८	श्री पुरुषोत्तम विष्ट	वडा सदस्य	वडा नं.-२	९८०५९९६६२२	
२९	श्री चन्द्र कला राई	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८९९७७५९०७	
३०	श्री प्रसुराम राई	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८६३८७२४७४	

३१	श्री आशा देवि मंग्रान्ती	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८९५७८८८८४	<i>31/215</i>
३२	श्री धन कुमार तामाङ्ग	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८९४७८५९७९	<i>CL</i>
३३	श्री गंगा कुमारी विष्ट	वडा सदस्य	वडा नं.-४	९८९३२५३४८८	<i>गंगा</i>
३४	श्री भक्तीराज राई	वडा सदस्य	वडा नं.-४	९८६७०५५३९२	<i>B</i>
३५	श्री दिल बहादुर मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-४	९८९४७३५०४७	<i>दिल/बहादुर</i>
३६	श्री पावति देवि विश्वकर्मा	वडा सदस्य	वडा नं.-५	९८२४७४५६४४	<i>पावति/विश्वकर्मा</i>
३७	श्री अमिन चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-५	९८९९७२९७५०	
३८	श्री सुरेश कुमार चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-५	९८६२९९३९२५ ८८९६६६८८५५	<i>सुरेश/चौधरी</i>
३९	श्री गिता कुमारी थापा	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८०५९९३२५८	<i>गिता/थापा</i>
४०	श्री तुलसीराम खन्नी	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८९९९९३५९८	<i>तुलसीराम/खन्नी</i>
४१	श्री कमल कार्की	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८४१६५८३६३	<i>कमल/कार्की</i>
४२	श्री मञ्जु कुमारि परियार	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८२६७०६६०५	
४३	श्री आशा परियार	वडा सदस्य	वडा नं.-७	९८६०७४४७४७	<i>आशा/परियार</i>
४४	श्री राजेश कुमार थ्रेष्ट	वडा सदस्य	वडा नं.-७	९८४२९२७८९६	<i>राजेश/थ्रेष्ट</i>
४५	श्री बलराम मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-७	९८०४७९५४२७	<i>बलराम/मगर</i>
४६	श्री मेनुका परियार	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९८४४२८६९८९	<i>मेनुका/परियार</i>
४७	श्री कविता राई	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९८९४६८९९५९	<i>कविता/राई</i>
४८	श्री अरुण कुमार मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९८४४३८३२८०	<i>अरुण/मगर</i>

४९	श्री हुकुम राज मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९७४९३४७१०५	
५०	श्री सन्तोषी विश्वकर्मा	वडा सदस्य	वडा नं.-९	९८०७७७५९६५	
५१	श्री तेज बहादुर थापा	वडा सदस्य	वडा नं.-९	९८१९३०४२१५	
५२	श्री टेक बहादुर कार्की	वडा सदस्य	वडा नं.-९	९८०३७२६३९९	
५३	श्री नन्दीलाल चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८१९९८९९९७	
५४	श्री विष्णु कुमारी राई	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८१७७०७५९५	
५५	श्री जानुका देवि दर्नाल दर्जा	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८२५७७१७४६	
५६	श्री सुकदेव चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८६२९३६६६३	

प्रस्तावहरू:

१. आ.व. २०७९/८० को नीति कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धमा ।
२. न्यायिक समिति गठन सम्बन्धमा ।
३. लेखा, शुसासन र विधायन समिति गठन सम्बन्धमा ।
४. विविध सम्बन्धमा ।

निर्णयहरू:

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं १ माथि छलफल गर्दा यस चौदण्डीगढी नगर कार्यपालिकाको मिति २०७९/०३/०५ गतेको बैठकबाट सिफारिस भई छलफल र स्वीकृतीका लागि नगर प्रमुखज्यूबाट यस सभामा पेश भएको नगरपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट उपर छलफल र सामान्य परिमार्जन सहित तपसिल बमोजिम हुने गरी सर्वसम्मत स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

तपसिल:

चौदण्डीगढी नगरपालिकाको १२ औं नगर सभामा प्रस्तुत
आ.व. २०७९/०८० वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

ऐतिहासिक नगरी चौदण्डीगढी नगरपालिको सम्मानित १२ औं नगर सभाका सभाध्यक्षज्यू

प्रमुख अतिथि १ नं. प्रदेश सभा सदस्य माननीय श्री विमल कार्णि ज्यू

विशेष अतिथि १ नं. प्रदेश सभा सदस्य माननीय श्री अम्बिका थापा ज्यू

नगर सभाका सचिव एवं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू

यस न.पा.का १० वटै बडाका बडा अध्यक्षज्यूहरू,

विषयगत समितिका संयोजकज्यूहरू,

नगरकार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू,

नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू,

सञ्चारकर्मी तथा पत्रकारज्यूहरू,

यस नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न समिति तथा उप-समितिका संयोजक तथा सदस्यज्यूहरू,

साथै यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरू तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावज्यूहरू,

परिवर्तनगामी नेपाली जनताको चेतना, संघर्ष र आन्दोलनको उभारबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणकात्र प्राप्त भएको छ । मुलुक संविधान बमोजिम तीन तहको संघीय प्रणालीमा प्रवेश गरेसँगै विगतको राज्यका केन्द्रिकृत अधिकारहरूलाई वर्तमान नेपालको संविधानले स्पष्ट व्यवस्था गरे बमोजिम नै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले सरकार सञ्चालनको अभ्यास गरीहेको अवस्था छ । स्रोत, साधन र अधिकार जनताको पहुँचमा रहने गरी परिकल्पना गरिएको जनताको नजिकको घरदैलोको सरकारको रूपमा रहेको स्थानीय तह जनताको आफैनै सरकार र राज्यको अभिन्न ईकाइ हो । अहिले हामी स्थानीय सरकारको प्रथम ५ वर्षको कार्यकालको समाप्तिसँगै दोस्रो कार्यकालको शुरुवाती खण्डमा आईपुगेका छौं । नेपालको संविधानको मूल मर्म र भावना तथा स्थानीय सरकासर संचालन ऐन अन्तरगत रहेर अगाडि बढ्नु आजको हाम्रो आवश्यकता हो ।

जनतालाई अधिकार सम्पन्न बनाउने यो महान अभियानको क्रममा इतिहासका परिवर्तनका विभिन्न आन्दोलनका कालखण्डमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहोने महान सहिदहरूप्रति सम्मान गर्दै स्मरण गर्न चाहान्छु । साथै मुक्ति र स्वतन्त्रताको आन्दोलनको क्रममा घाईते तथा अपाङ्गता हुनु भएका योद्धाहरू र सहिद परिवारजनमा पनि उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । विश्वजगतलाई नै त्रसित पार्ने कोरोनाको महामारीबाट हाम्रो नगर पनि अछुतो रहेन । पटक पटको भेरियन्टबाट अकालमै ज्यान गुमाउनुहोने यस चौदण्डीगढी नगरबासी महानुभावहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछु । आज म यस नगरको १२ औं तथा हाम्रो कार्यकालको प्रथम नगर सभामा आगामी आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतीको महत्त्वपूर्ण र ऐतिहासिक क्षणमा उभिएको छु । अधिल्लो कार्यकालका जनप्रतिनिधिज्यूहरूले अगुभएको राम्रा र उपलब्धी मुलक कार्यहरूको सम्मान गर्दै उहाहरूले लिइएका नीतिहरूलाई निरन्तरता दिने गरी अगाडि बढ्ने पक्षमा म रहेको छु ।

नेपाली जनताको लामो समयको सहरबाट ज्ञास उपलब्धिनाई सम्भवत नै र संघीकाहको उभावकाही कार्यान्वयनबाट संविधानको मुन यर्थ र "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" को गणित आवश्यक उपर्युक्त अठेट सहित समृद्धि तर्फको यम यथान यात्रामा हार्मी उभिएका छौं । यो लक्ष्य प्रभित्वको निमित्त चौदृष्टीगढी नगरस्थाई समृद्ध बनाउने र सम्पूर्ण नगरवासीलाई सुखी बनाउने द्विमेवारी बनताको भ्रमित मार्तु आज हातो कौपिन आएको छ ।

"आफ्नो गौउ आर्क बनाउँ" भने ईं "आफ्नो नगर, आफ्नो बहा र आफ्नो टोल आर्क बनाउने" तुल नाराको साथ अगाडि बद्दने उद्देश्यका नीति तथा कार्यक्रम आज हामीले प्रस्तुत गर्न गइरहेको छौं । हामीसँग पुर्वे समस्या र चुनौतीहरु द्वन तर त्यसको बाबजुत सम्भावना र अवसहरु पनि प्रसस्तै छन् । हामो नगरलाई समृद्ध र विकसित बनाउन सकिन्द्य र त्यो सम्भव छ । उत्तरमा वमदिखि अफगान सम्म फैतिएको विशाल लामो पर्वत महाभारत शैखला र दक्षिणमा प्राकृतिक झोत र साधनले सम्पन्न चुरे पहाडको काखमा अवस्थित हामो सुन्दर चौदृष्टीगढी नगरपालिका ऐतिहासिक, प्राकृतिक र धार्मिक रूपमा सम्पन्न छ । यो नगरपालिका प्राकृतिक सुन्दरता युक्त बनजडुल खोला नालाहरुबाट समेत भरी भराउ र परीपुर्ण रहेको कुग सबैलाई विदितै छ ।

"गाउँको विकास, बजारको व्यवस्थापन" गर्ने मुख्य द्येयका साथ कृषि, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, पूर्वाधार, खेलकुद, सामाजिक क्षेत्र, लक्षित वर्ग र राज्यले संरक्षण गरेको समूहको सर्वाङ्गीन विकास तथा सन्तुलित विकासलाई जोड दिएर शहरलाई सुन्दर, सफा, व्यवस्थित शहर बनाउनु पर्ने र गाउँलाई सुविधा सम्पन्न र विकसित गौउ बनाउनुपर्ने कुरा आजको पहिलो आवश्यकता हो ।

उल्लेखित लक्ष्यप्राप्तिको निमित्त हामीले निर्वाचित भएर पदबहाली भएसँगै केही प्रयासहरु पनि गरेका छौं । चौदृष्टीगढी नगरलाई समृद्ध र विकसित बनाउने अभियानमा हामीले पहिलो चरणमा सबै क्षेत्रका विजहरु, सामाजिक अभियन्ताहरु, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, वुद्धिजिवि, व्यापारी र कर्मचारीहरुसँग समेत चरणबद्ध रूपमा छलफल र अन्तरकृया गरी महत्वपूर्ण सल्लाह, सुझाव र जानकारीहरु लिने काम गरी सकेका छौं र आगामी दिनहरुमा समेत चौदृष्टीगढीको समग्र विकास र समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिको पथमा सबै क्षेत्र, वर्ग, समुदाय विज्ञ र आम नागरिकलाई अपनत्व हुने गरी सहभागी गराउने छौं ।

अब म यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित नगर सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु:

सभाध्यक्ष महोदय,

१. प्रस्तुत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा लिइएका आधारहरु:

१. नेपालको संविधानको मौलिक हक तथा अनुसूची द र ९ ले निर्दिष्ट गरेका स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारहरू,
२. नेपाल सरकारको विनियोजन विधयेक, २०७९ का सिद्धान्त र प्राथमिकताहरु,
३. अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४,
४. राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४,
५. नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट,
६. स्थानीय तहको निर्वाचनको क्रममा हामीले जनताका बीचमा गरेका बाचा तथा प्रतिवद्धताहरु,
७. १ नं. प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट,
८. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, का विभिन्न प्रावधानहरू,
९. चौदृष्टीगढी नगरपालिकाको ५ वर्षे आवधिक योजना (२०७५।७६-२०७९।८०),
१०. स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित)
११. सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त राय/सुझावहरू,
१२. नेपाल सरकारको पन्धौ आवधिक योजना (२०७६/०७७-२०८०/०८१)
१३. विगत वर्षहरुमा सम्पन्न भएका नगर सभाहरुबाट पारित भएका निर्णयहरू,
१४. स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति तथा विषयगत समितिहरुबाट प्राप्त राय सल्लाह र सुझावहरू,
१५. लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लगायत विभिन्न कार्यक्रममा प्राप्त सुझावहरू,
१६. चौदृष्टीगढी नगरपालिकाका मौलिक पहिचान तथा विशेषताहरू, र
१७. दीगो विकासका लक्ष्यहरू,
१८. योजना तर्जुमा प्रकृयामा बस्ती तथा बडा तहबाट प्राप्त सुझाव तथा पृष्ठपोषण, आदि ।

२. मुख्य नीतिहरू:

यो नीति तथा कार्यक्रम तर्फुमा गर्दा मूल रूपमा तरसिएका उल्लेखित नीतिहरूको साप्रत्यक्ष कार्यक्रम तथा योजना अगाडि बढाइने छ ।

१. "गाउँको विकास र बजारको व्यवस्थापन" ताई मध्यनवर गर्दै विकासका आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्दा जनतालाई अनुभूति हुने गरी तत्काल प्रतिफल प्राप्त हुने रोबगारी सिर्जना तथा आयआर्जन हुने योजनाहरूलाई विशेष जोड दिने छ ।
२. आयोजनाहरू सञ्चालन तथा सम्पन्न गर्न सरकारी निकाय, राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय तथा सरकारी साम्प्रदाय संस्था तथा सरोकारवाला सबै क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
३. गुणस्तरिय आधारभूत स्वास्थ्य तथा शिक्षामा सबै नागरिकको पहुँच पुऱ्याउँदै नगरबासीको जनजीवन सहज तुल्याउन पहल गरिनेछ ।
४. घाटा बजेट, अवण्डा बजेट, वार्षिक कार्यक्रमको पटक पटक संशोधन जस्ता कार्यलाई क्रमशः निरुत्साहित गर्दै सन्तुलित र अनुमान योग्य बजेट निर्माण तथा कार्यान्वय गरिनेछ ।
५. योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा जनसहभागीतामा जोड दिई थप पारदर्शी, जवाफदेहीता एवं नतिजामुखी हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।
६. योजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्दा सम्भव र उपलब्ध भएसम्म स्थानीय श्रोत र श्रममा आधारित परियोजनाहरूलाई प्राथमिकता दिनेछ । श्रम परिचालन गर्दा विपन्न तथा कमजोर वर्ग लाभान्वित हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

यस सम्मानित सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

स्थानीय तहको प्रथम निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको एक कार्यकाल समाप्त भई दोस्रो कार्यकालसम्म आइपुगदा नगरका सबै बडामा सडक, खानेपानी, विद्युत, कृषि विकास, पशु सेवा, सहकारी, शिक्षा र स्वास्थ्य लगायतका विकासका पूर्वाधारहरूको पहुँच र आधार तयार भइसकेको अवस्थामा नगरको ग्रामीण क्षेत्रमा विकासका बाँकी कामलाई अगाडि बढाउन र बजार क्षेत्रको विकासको दिगो व्यवस्थापन गर्नु हाम्रो कार्यभार हो भन्ने हामीले महसुस गरेका छौं । ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल चौदैण्डीगढीको सम्भाव्यता अध्ययन, विपद् व्यवस्थापन योजना, विद्यालयहरूको सुझम् अध्ययन गरी वस्तुगत स्थितिको नक्सानकन, नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण, नगर सडक गुरुयोजना निर्माण, नगर विकास आवधिक योजना निर्माण, नगरपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण, नगर अस्पताल निर्माणको शुरुवात, विभिन्न वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको भवन निर्माण, नगर अस्पताल बेल्टारबाट आँखा तथा कान उपचार सेवाको शुरुवात, नगरका सबै बडामा स्वास्थ्य संस्थाहरूको संचालन, यस नगर क्षेत्रको वैदेशिक रोजगारीको अवस्थाको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार, सबै बडाहरूमा मनोसामाजिक परामर्श सेवा संचालन, टोल विकास संस्थाहरूको गठन, सडक निर्माण, विद्युत विस्तार, नगरपालिका र अन्तरगत द वटा एम्बुलेन्स संचालनमा रहनु स्वास्थ्य विमा समेतलाई लक्षित गरी अस्पताल परिसर भित्रै सुपथ मूल्य फार्मेसी संचालन हुनु नेपाल सरकारले तोकेका द प्रकारका दीर्घरोगका विरामीहरूलाई स्वास्थ्य उपचार राहत कोष कार्यविधि अनुसार उपचार खर्च बापत दिइएको रकमले नागरिकहरूको जीवन रक्षामा सघाउ पुगेको, कुनै पनि प्रकारका विपदमा परी पूर्णरूपमा घरबार विहिन भएका परिवारहरूलाई पुनर्वासिका लागि प्रति परिवार रु. ३ लाख उपलब्ध गराउने लगायतका कार्यहरू मुख्य मुख्य उपलब्धी हुन भन्ने हामीलाई लागेको छ ।

प्रस्तुत पृष्ठभूमिमा आ.व. ०७९।०८० को बजेट, नीति तथा कार्यक्रमको समग्र उद्देश्य एवं प्राथमिकता निम्न अनुसार रहेका छन्:

३. बजेट, नीति तथा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू:

१. नगर क्षेत्रभर विकासका मुख्य पूर्वाधारका रूपमा सडक, खानेपानी, सिचाई, विद्युत, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपालन, रोजगारी सृजना, लघुउद्यम विकास, आयआर्जन लगायतका कार्यक्रमबाट आम नगरबासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने,
२. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने विभिन्न अनुदानहरूको उच्चतम् परिचालन गर्दै नगरभित्र रहेका स्रोत साधन, राजधानीको पहिचान र परिचालन गरी नगरको आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने,

३. "आफ्नो टेल आफै बनाउँदौ", "आफ्नो बडा ब्राह्मणै बनाउँदौ" र "जास्तो नगर आफै बनाउँदौ" प्रत्येक सोबै र भावना सहित विकासको प्रयासमा सरोकारवाला सबैको साझेशारी, सहभागीता, समन्वय र सहकार्य गर्दै दिग्दे भौतिक तथा सामिक पूर्वाधार विकास मार्फत समुन्नत र समृद्ध नगर निर्माण गर्ने ।
४. आधारभूत शिक्षा र स्वास्थ्यलाई सर्वमुलभ र गुमस्तर्गीय बनाइ आम नागरिकको पहुँच योग्य बनाउने
५. नगर क्षेत्रमा रहेको कृषि विकासको सम्भावनालाई साकार पार्न कृषि व्यवसायमा आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्दै उत्पादनलाई बजारसँग जोड्ने र कृषि उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्दै जाने ।
६. खेलकुदका कियाकलाप मार्फत नगर र खेलाडीको पहिचान बनाउनका लागि नगर क्षेत्र भित्र व्यासाधिक र मर्यादित रूपमा खेलकुदको विकास र प्रवर्धन गर्न खेलकुद प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था गरी खेलकुदका माध्यमबाट स्वस्थ्य जनशक्ति तयार गरी राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने खेलाडीहरूको उत्पादन गर्ने ।
७. बजेटलाई वितरणमुखी भन्दा पनि ठोस योजनामुखी र उत्पादनमुखी बनाउने ।
८. विभिन्न प्रकारका विपद् र महामारीबाट हुनसक्ने क्षतिको न्यूनीकरण गर्दै नागरिकको जीवन रक्षामा सहयोग पुर्याउने ।

प्रस्तुत बजेट, नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताहरू देहाय अनुसार रहेका छनः-

- नगर क्षेत्रका आवश्यक स्थानमा आवागमनलाई सहज तुल्याउन फलामे पुलको निर्माण,
- स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण तथा विभिन्न महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार,
- सडक, विद्युत(काठको पोल विस्थापन समेत), सिचाई(साना सिचाई समेत) लगायतका पूर्वाधार विकास,
- खानेपानी पूर्वाधार,
- शिक्षा पूर्वाधार,
- कृषि, पशुपंक्षी तथा सहकारी क्षेत्रको विकास,
- लघु उद्यम विकास, रोजगारी सृजना, सशक्तीकरण र समावेशी विकास,
- पर्यटन पूर्वाधार विकास,
- लक्षित कार्यक्रम,
- जनतासँग उपमेयर कार्यक्रम,
- खेलकुद विकास,
- प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन,
- कर्मचारी र जनप्रतिनिधिको क्षमता विकास तथा सेवा प्रवाह सुदृढीकरण कार्यक्रम आदि ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस नगरपालिकाको आ.व. ०७९। ०८० को प्रस्तावित नीति प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छुः-

४. क्षेत्रगत नीतिहरू:

क. पर्यटन सम्बन्धी नीति:

प्राकृतिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा धार्मिक दृष्टिकोणबाट महत्त्वपूर्ण रहेको यस चौदृणीगढी नगरपालिकाको पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि निम्नानुसारका पर्यटन नीति लिइने छ ।

१. नगर क्षेत्रमा बसोबास गर्ने सबै जात जाति/समुदायहरूको आ-आफ्नो मौलिक संस्कृति र परम्पराहरूको जगेन्द्रा गरी साँकृतिक पहिचानको संरक्षण र प्रवर्धनका माध्यमबाट पर्यटन विकासमा टेवा पुन्याइनेछ ।

२. ऐतिहासिक चौदृणीगढी दरबारको संरक्षण र व्यवस्थापन गरी पर्यटकीय केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ ।

३. नगरपालिकाको वडा नं. ८ र १ को सिमानामा पर्ने छुइला झरना र बुडबुडे झरना सम्मको पहुँच मार्ग निर्माण गरिने छ ।

४. कौवाखोच (कुवाखानी), तीन दोभाने, रानीटार, वडा नं. ५ सुन्दुरपुरको सीम्सार क्षेत्र र वंशिलाघाट लगायत नपाका विभिन्न सम्भावित स्थानमा व्यवस्थित पिकनिक स्थल निर्माण गरिनेछ ।

५. तुलुडटार देखि गढी दरबारसम्म र वडा नं. २ को शिखरपुर देखि चौदृणीगढी दरबार सम्म पुराने छोन्ने

दुरीको पैदलमार्ग/सिढी/सडक बाटो निर्माण गरिने छ ।

६. नगर क्षेत्र भित्रको पर्यटकीय विकास र प्रवर्द्धनको लागि निर्बी लगार्लाई ज्ञेत्रस्थान गर्दै पर्यटन व्यवसाय। पर्यटकीय क्षेत्र विकास, श्रोम स्टे लगायतका कार्यमा निर्बी क्षेत्रलाई ज्ञेत्रस्थान गरिनेछ ।
७. यस नगरक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न जातजाती र समुदायको पहिचान इन्डिकेने मैत्रिक संस्कृती भाषा भेषभूषा, मठ मन्दिर, गुम्बा, चैत्य लगायतका धार्मिक स्थल एवं चाहपर्वहरूको संरक्षण गर्दै संरक्षण गरिनेछ ।
८. वृशिलाघाट देखि गर्नाटार सम्म न्यापिटड चोट मार्फत जलयातायात संचालन गर्न सम्भाव्यता अङ्गरक्षण गरिनेछ ।
९. चौदार्ढीगढी दरबार परिसरबाट पारागलाईडिङ संचालनको परीक्षण उडान समेत गरी सकिएको हुँदा उक्त स्थानबाट पारागलाईडिङलाई सञ्चालनको लागि इच्छुक सेवा प्रदायक संस्थासँग समन्वय र आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१०. यस नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा रहेका पार्कहरूको व्यवस्थापन र नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रमा पार्क निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।
११. यस न.पा.का थानपोखरी वडा नं. ९, वसाहायान वडा नं. ४, वेलका तरी वडा नं. ३, देवीथान वडा नं. ९, भिमसेनथान देवधार वडा नं. १०, पाण्डुबास वडा नं ५, कैलाशयुम्की, दुधकन्या मन्दिर लगायतका सम्भावित क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- ख. सार्वजनिक खर्च सम्बन्धी नीति:
- सार्वजनिक खर्चलाई पारदर्शी, जवाफदेही, विश्वसनीय र पूर्व अनुमान योग्य बनाउन निम्न नीति लिइनेछ ।
- वित्तीय सुशासन र पारदर्शीता सुनिश्चितताका लागि वित्तीय जोखिम न्यूनिकरणको पहल गरिनेछ ।
 - नगरपालिकाका योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन(DPR) तयार गरी कार्यान्वयनका लागि सम्भाव्य परियोजनाहरूको सूची तयार गरी क्रमशः र योजनाबद्ध कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकाको आवधिक योजना, पर्यटन, कृषि, पूर्वाधार विकास तथा शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन लगायतका विषय क्षेत्रको दस वर्षे गुरु योजना निर्माण तथा नगरपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल निर्माण गरिनेछ ।
 - नगरसभाबाट स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमहरूलाई यथा समयमाने कार्यान्वयन गर्न अधिकतम प्रयास गरिनेछ ।
 - सार्वजनिक खर्चलाई पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन वित्तीय अनुशासन पालना गरिनेछ ।
 - नगरपालिकाबाट योजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्दा टुक्रे र छरिएका योजना तथा कार्यक्रमलाई निरुत्साहन गर्दै देखिने र जनताले अनुभुत गर्ने खालका योजना तथा कार्यक्रमहरू छनौट गरिनेछ ।
- ग. राजधानीपरिचालन सम्बन्धी नीति:
- विकासका लागि आवश्यक खर्चको श्रोतका रूपमा आन्तरिक श्रोतलाई प्रभावकारी रूपमा पहिचान, संकलन र परिचालन गर्न निम्नानुसारका नीति लिइनेछ ।
- कर र राजधानीको दिगो श्रोत व्यवस्थापनका लागि करका दर र दायरालाई समय सान्दर्भिक रूपमा निर्धारण गर्दै सूचना प्रविधिमा आधारित कर प्रणाली अवलम्बन गरिने छ ।
 - राजधानी सुधार कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गरी राजधानी संकलनलाई अनुमान योग्य बनाइनेछ ।
 - करको दायरामा नसमेटिएका क्षेत्रहरूलाई करको दायरामा ल्याई कर र राजधानीको आधार फराकिलो बनाइनेछ र आन्तरिक राजधानी अभिवृद्धिका लागि अध्ययन कार्यदल बनाइनेछ ।
 - कर संकलन र करदाता शिक्षालाई करदाता मैत्री बनाउनका लागि उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका निजी क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरी करदाता शिक्षा कार्यक्रम वडास्तरसम्म सञ्चालन गरिने छ ।
 - नगरपालिकाका करदाता मध्येबाट नियमित र उत्कृष्ट करदाता पहिचान गरी पुरस्कार र सम्मान गरिनेछ ।
 - राजधानी परामर्श समिति र राजधानी शाखाका कर्मचारीको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- घ. सहकारी सम्बन्धी नीति:
- नेपालको संविधानले अर्थतन्त्रको विकासको लागि सहकारी क्षेत्रलाई एक महत्त्वपूर्ण आधारका रूपमा लिएको अवस्थामा नगरको विकासमा सहकारी क्षेत्रको योगदानलाई बढाउनका लागि निम्न नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई थप क्रियाशील बनाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्दै रोजगारी र उद्यमशीलता विकासमा जोड दिइनेछ ।

२. सहकारी क्षेत्रका विकासका लागि सहकारी संघ संस्थाको नियमित अनुगमन र निष्पत्ति गर्दै संस्थाहा प्रदलिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई महकारी क्षमता विकास सम्बन्धी तत्त्विमहरु रिईनेछ ।
 ३. सबै सहकारी संस्थाहरूलाई महकारी व्यवस्थापन भूचाना प्रणाली (CoPoMIS) द्वा झार्ड गरिनेछ ।
 ४. सहकारी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनका लागि नगर क्षेत्रभित्रको सहकारी संस्थाहरूको नगरस्तरीय सञ्चालनसम्बन्धी थप क्रियाशील र व्यवस्थित गराइनेछ ।
 ५. यस नगर भित्रका विषय र उद्देश्य मिल्ने सहकारी संस्थाहरूलाई एकीकरण गर्ने प्रोत्साहन गरिनेछ ।
 ६. नगर क्षेत्र भित्रका उत्कृष्ट सहकारीहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ ।
 ७. नगरपालिकाको सहकारी नियमावली, अनुगमन निर्देशिका, सहकारी दर्ता, एकीकरण र खारेजी सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ड. कृषि तथा पशुपन्दी विकास सम्बन्धी नीति:
- यस नगर क्षेत्रका अधिकांश बासिन्दा कृषिमा निर्भर रहेका कारण कृषिको आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गरी आम कृषकको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउनका लागि निम्न अनुसारका नीतिहरु लिईनेछ ।
१. तरकारी र तरकारी जन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउनका लागि नगर क्षेत्रमा "एक घर एक करेसाबारी, रोपौ आफ्नो लागि आफै तरकारी" भन्ने भावना सहित करेसाबारी खेतीलाई प्रोत्साहन र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
 २. नगर क्षेत्रका अन्नबाली तथा तरकारी खेती गर्ने कृषकहरूको तथ्यांक संकलन तथा सूचीकरण गरी कृषकहरूले गरेको उत्पादनको वार्षिक तथ्यांकको आधारमा उत्कृष्ट कृषकहरूको नाम सार्वजनिक गरी प्रोत्साहन समेत गरिनेछ ।
 ३. कृषि प्राविधिकहरूको सहयोगमा कृषि भूमिको माटो परीक्षण गरी परीक्षण प्रतिवेदन अनुसारको उपयुक्त बाली लगाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
 ४. ग्रामीण क्षेत्रमा कृषि वस्तु उत्पादन, उत्पादकत्व र गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै व्यसायिक कृषिको विकास गरिनेछ ।
 ५. गाउँमा उत्पादित तरकारी संकलन तथा विक्रिवितरण केन्द्रको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
 ६. कृषि क्षेत्रको विकासका लागि सिचाइ, तालिम तथा क्षमता विकास, उन्नत जातका वित्त विजन वितरण र प्रविधी हस्तान्तरणलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
 ७. चक्का बन्दी खेतीको अवधारणालाई विस्तार गरिनेछ ।
 ८. खाद्य तथा अन्य कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भरता बढाउन नगरका सम्भावित बडाहरूमा फलफुल तथा अन्नबाली उत्पादनका पकेट, ब्लक, जोन तथा सुपरजोनको विकास गरी व्यसायिक खेती प्रणाली मार्फत खाद्य सुरक्षालाई प्राथमिकता दिईने छ ।
 ९. अगानिक कृषि उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न विषादी न्यूनीकरणका लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
 १०. पशुपन्दीजन्य उत्पादन प्रवर्द्धन गर्दै नगरबासीलाई अण्डा, मासु, माछा र दुधमा आत्मनिर्भर तथा नागरिकलाई कुपोषित हुनबाट बचाउन प्राथमिकता दिईनेछ ।
 ११. नगर क्षेत्रमा सञ्चालित पशु हाट बजारहरूलाई व्यवस्थित गराई पशु वस्तुको किनबेचलाई राजस्वको दायरा भित्र ल्याई नियमन गरिनेछ ।
 १२. गुणस्तरीय पशुआहाराको उपलब्धता बढाउन चरन विकास, डालेघाँस, भुईघाँस उत्पादन र प्रयोगका साथै दाना, औषधि, घाँस समिश्रण मिनरल, ब्लक आदि उत्पादन र प्रयोगमा जोड दिईने छ ।
 १३. मासुको गुणस्तर र स्वास्थ्यलाई कायम राख पशु बधशालालाई व्यवस्थित गर्दै सोको नियमित अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।
 १४. प्राकृतिक प्रकोप तथा कृषिजन्य रोगका कारण कृषि वालीमा हुने क्षतिलाई परिपुरण गर्न कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रम लागु गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
 १५. व्यसायिक पशुपन्दी फर्महरूको विकास र प्रवर्द्धन गर्दै लगिनेछ ।
 १६. साना सिंचाईका उपयुक्त प्रविधिहरूको प्रयोग गरी वर्षैभरि सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउन जोड दिईनेछ ।
 १७. कृषि तथा पशुपन्दी क्षेत्रको व्यवसायिक उत्पादन बढाउन कृषि सडक, विद्युत, संचार, संकलन केन्द्र, शीतभण्डार सञ्चालन र कृषि तथा पशु हाटबजार जस्ता आवश्यक पूर्वाधारहरूको क्रमिक रूपमा विकास गर्दै कृषि तथा पशुपन्दी बजार व्यवस्थापन समितिहरु गठन गरी क्रियाशील बनाइनेछ ।

१८. ओप, लिरी, केग, निनि केग, कामर्दि, सुमन तहत, भासु, पटमल र मैरीमलनलाई व्यवसायिक र नगदे बालीको रूपमा खेती गर्न द्रायमिकतामा यस्ती निर्यातमुखी जाती सजाउन कृषकहरूलाई जेत्साहन गरिने छ

१९. कृषकहरूलाई समूहमा आवढ भई कृषि कार्य संचालन गर्न जेत्साहन गर्दै कृषि समूह दर्ता प्रकल्पलाई व्यवस्थित र सरल बनाइने छ ।

२०. वर्तमानको युवा पुस्ता बेरोबगारीका कारण खालि बस्तुपर्ने र तागुझौषध दुवेसन जस्ता विकृतिमा फस्न सञ्चने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न युवा जनशक्तिलाई उपयुक्त प्रविधि, सीप र पूँजी उपलब्ध गराई कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा आकर्षित गर्दै यस पेशालाई सम्मानित पेशा बनाउन पहल गरिनेछ ।

२१. चौदाईगाडी नगरपालिकाको १० वटै बडामा दुध संकलन केन्द्रको स्थापना गर्नको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।

२२. स्थानीय पशुपंक्षीको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न उन्नत नस्का पशुपंक्षीको वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२३. यस नगर क्षेत्र भित्र व्यवसायिक वंगुर पालनलाई प्रवर्द्धन गर्दै उत्पादित मासुको प्रसोधन तथा विक्रीवितरणलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

२४. यस नगरपालिकाको पहाडी क्षेत्रमा रहेका बडा नं. १, २, ३ र ८ लाई प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत अदुवा, वेसार जोन घोषणा गरिएको हुदौ सोलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वय गरिनेछ ।
च. सिंचाई सम्बन्धी नीति:

कृषि विकासको अपरिहार्य आधारको रूपमा रहेको सिचाइ क्षेत्रलाई विकास गर्नका लागि देहायका नीतिहरू लिइनेछ ।

१. कृषिको विकासका लागि सिचाइ अपरिहार्य भएकाले कृषि विकास र सिचाइ विकासलाई समानान्तर रूपमा अगाडि बढाउँदै सम्भव भएसम्म बाहें महिना सिंचाई सेवा उपलब्ध हुने गरी थोपा सिचाइ, आकासे पानी संकलन एवं साना तथा मझौला सिचाइ, विद्युती मोटर र डिपबोरिड आदिबाट सिंचाई विकास योजनाहरू क्रमशः संचालन गरिने छ ।

२. उपभोक्ताको सहभागिता र नगरपालिकाको सहयोगमा निर्माण सम्पन्न भईसकेका सिंचाई प्रणालीहरूको मर्मत सुधार एवम् दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. यस नगरपालिका भएर बर्ने वियुगा नदीका विभिन्न सम्भाव्य स्थानमा आधुनिक लिफ्ट प्रविधिको सिंचाई आयोजना सञ्चालनका लागि संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

छ. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति:

नगरबासीलाई आधारभूत सरसफाई तथा खानेपानी सुविधाको सुनिश्चितता लागि निम्न नीतिहरू लिइनेछः

१. राजमार्ग आसपास र सार्वजनिक स्थलहरूमा सार्वजनिक शौचालय निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।

२. फोहरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई प्रवर्द्धनका लागि जनचेतनाको विस्तार गर्दै नागरिकमा "घर आँगन सफा राखौं, सभ्य नागरिको परिचय दिउँ" तथा "फोहरलाई मोहरमा परिणत गराउँ" भन्ने भावना विकास गर्दै उत्पादित फोहरलाई प्राङ्गारिक मलका रूपमा परिणत गरिनेछ ।

३. प्रत्येक स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालबाट संकलित फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४. फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि सरोकारवालाको सहमति र सहकार्यमा उपयुक्त स्थानमा ल्यान्डफिल साइटको व्यवस्था गरिनेछ ।

५. नगर क्षेत्र भित्र विगत लामो समयदेखि स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका विभिन्न खानेपानी र सिचाइ उपभोक्ता समितिहरू मध्ये निस्किय अवस्थामा रहेका उपभोक्ता समितिहरूलाई पुनः क्रियाशील बनाउनका लागि गरी क्रियाशील गराइनेछ ।

६. नगर क्षेत्रमा स्वच्छ खानेपानी सेवा विस्तार गर्दै लगिने छ र यसको लागि "एक घर एक धारा"को नीति लिइनेछ ।

७. शुद्ध पिउने पानी तथा साना सिचाइका लागि आवश्यकता पहिचान गरी डीपबोरिङ र विद्युतीय मोटरको

८. हाल भइरहेको फोहोरमैला संक्षण र व्यवस्थापन कार्यस्ताई एवं व्यवस्थित मरी प्रभावकारीरूपमा निरन्तरता दिईनेछ ।

ज. वन तथा वातावरण सम्बन्धी नीति:

वन वातावरण संरक्षण र हरियाली प्रवर्द्धनका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ ।

१. नगर क्षेत्रका वनहरूमा जैविक विविधता, सीमसार, पानीको मुहान, कुबा, इनार संरक्षण लगापतका जारीबाट वन वातावरणको संरक्षण र प्रवर्धन गरिने छ ।

२. नगर क्षेत्रका सम्भावित स्थानहरूमा उद्यान तथा बाँचाहरु विस्तार गर्दै लगिने छ ।

३. यस नगरपालिका क्षेत्रमा बौस खेतीलाई जोड दिई बौसजन्य उत्पादन बढाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४. नगरपालिका र साझेदार निकायहरूसँगको ममन्वय र सहकार्यमा जलवायु परिवर्तन उत्थानशील कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५. वन वातावरण संरक्षण तथा हरियाली प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति र डिभीजन/सब-डिभीजन वन कार्यालयहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

६. नगर क्षेत्रका सार्वजनिक खाली भाग, नाङ्गा डौडा पाखा तथा सडकका दायीबायाक्षेत्रमा स्थानीय समुदाय, सम्बन्धित बडा र सामुदायिक वनहरूको सहभागीतामा वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

७. नगर क्षेत्र भित्रका सम्भावित स्थानमा पोखरी निर्माण एवं प्राकृतिक पोखरीहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्दै लगिने छ ।

८. नगरक्षेत्रमा धुलो र प्रदुषण हुन नदिन आफ्नै ट्याङ्करबाट सडकमा पानी छिट्ने कामलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

९. नयाँ घर निर्माणका लागि नक्सा बनाउँदा कम्तिमा दुईवटा फलफुल वा उपयुक्त विरुवा रोप्नु पर्ने नीति लिइनेछ ।

१०. वन वातावरण संरक्षण सम्बन्धी जनचेतना मुलक क्रियाकलाप सञ्चालन गरिने र समय समयमा वृक्षा रोपणको कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

११. नगर क्षेत्रका सामुदायिक वनहरूबाट उत्पादित वन पैदावार र काष्ठजन्य उत्पादनलाई व्यसायिक र मूल्य श्रृंखलामा आधारित बनाउनका लागि कच्चा काठ वा गोलिया निर्यातलाई निरुत्साहित गर्दै सामुदायिक वनहरूको सहकार्यमा सम्भाव्य क्षेत्रमा काठ प्रशोधन मिल(स मिल) स्थापना र सञ्चालन गरी तयारी काठ निर्यात प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

झ. शिक्षा सम्बन्धी नीति:

नागरिकको आधारभूत अधिकारको रूपमा रहेको शिक्षा क्षेत्रको विकासका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ:

१. नगर क्षेत्रको शैक्षिक गुणस्तर बढाउन विद्यालय तहको सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी र जवाफदेही बनाउनका लागि विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिने र कार्यसम्पादनमा आधारित लगानीको नीति लिइनेछ ।

२. विद्यालयको व्यवस्थापन सुधार तथा शैक्षिक उपलब्धी अभिवृद्धिका लागि प्रधानाध्यापक सँग कार्यसम्पादन करार अनिवार्य गरिनेछ र शिक्षकहरूको कार्यसम्पादनलाई विधार्थीहरूले हासिल गरेको नतिजासँग आवद्ध गरिनेछ ।

३. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि सरोकारवालाहरूसँग समन्वय सहकार्य तथा शैक्षिक संस्था तथा नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालित ट्युसन/कोचिड सेन्टर, शैक्षिक परामर्श केन्द्र, मन्टेशोरी, सामुदायिक अध्ययन केन्द्र, तालिम प्रदायक संस्था, सामुदायिक पुस्तकालय आदिको निरन्तर अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।

४. यस नपाको बडा नं. ६ मा सञ्चालित ज्योति जनता बहुमुखी क्याम्पस र बडा नं. ४ मा सञ्चालित नारद आदर्श शिक्षा क्याम्पसको पूर्वाधार विकास तथा स्तरोन्तरी गर्दै लगिनेछ ।

५. प्रारम्भिक बालशिक्षा र गुणस्तरीय माध्यमिक शिक्षामा पहुँचको सुनिश्चित गरिने छ ।

६. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शैक्षिक क्रियाकलापलाई अध्ययन अनुसन्धानमा तथा सूचना प्रविधिमा आधारित बनाई उत्पादन र रोजगारमुखी बनाइनेछ ।

७. आधारभूत तहमा स्थानीय भाषा प्रयोग हुने गरी स्थानीय पाठ्यक्रम लागु गर्न विज्ञहरूको समूह गठन गरी प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

८. प्राविधिक, व्यवसायिक र जीवन उपयोगी शिक्षालाई प्रवर्द्धन गर्न नगर क्षेत्रमा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूलाई फरक फरक विषयका प्राविधिक धारको विशिष्टिकृत विद्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ ।

९. विद्यालयहरुको मागको आधारमा स्रोतको व्यवस्थापन गर्नुका सार्वे नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरुमा आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा दरबन्दी मिलान, विद्यालय समायोजन, तह तथा कक्षा यस तथा मिलान, कक्षा घटाउने, विद्यालय गान्धे, विषयगत, कक्षागत र न्यूनतम विद्यार्थी शिक्षक अनुपात कायम गर्ने संगायतका कार्यहरु गरिनेछ ।
१०. विद्यालय उमेरका सम्पूर्ण बालबालिकालाई "विद्यालय भित्राउने, टिकाउने, सिकाउने र बिकाउने" नीति लिइनेछ ।
११. शिक्षकले कक्षामा विताएको समयलाई विद्यार्थी सामु रहने गरी कक्षा कोठामा सासाहीक शिज्ञ अभिलेख बोर्ड र घडी राखी सासाहीक रूपमा यसको अनुगमन नगरपालिकाको शिक्षा शाखाबाट गरिने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१२. शिक्षकले आफुले पढाएको विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धीलाई सुनिश्चित गर्नका लागि माथिल्लो कक्षामा विद्यार्थी भर्ना गर्दा अर्को कक्षाको शिक्षकलाई विद्यार्थीको सिकाई उपलब्धी सहितको दोहोरो भर्पाई गरी विद्यार्थी जिम्मा लिइने परीपाटीको थालनी गरिनेछ ।
१३. यस नगर क्षेत्रका शैक्षिक विकास र शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि आगामी आ.व. देखि ५ वर्ष/१० वर्ष आवधकि शैक्षिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१४. नगर क्षेत्र भित्रका संस्थागत विद्यालयले बार्षिक कूल आमदानीको शिक्षा ऐन, नियमावलीमा तोकिए बमोजिमको प्रतिशत रकम नगर शिक्षा कोषमा जम्मा गर्ने र उक्त रकमबाट सामुदायिक विद्यालयको स्तरोन्नति गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
१५. नगर क्षेत्रका सम्भावित सामुदायिक विद्यालयहरुमा कानुन विषय तथा प्राविधिक धारका विषय थप गर्न पहल गरिनेछ ।
१६. सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा बाल विकास केन्द्र स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ र समुदायस्तरमा आवश्यकताका आधारमा शिशु स्याहर केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
१७. नगर क्षेत्रभरीका विद्यालयहरुमा बाल क्लब गठन गरी वडास्तरीय र नगरस्तरीय बाल सञ्चाल निर्माण गरिनेछ ।
१८. विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरु पठनपाठनको क्रियाकलापमा बाधा पर्ने गरी अनावश्यक रूपमा विद्यालय बाहिर जाने गरेको भन्ने जन गुनासोलाई न्यूनिकरण गर्न शिक्षक काज पास बुकको व्यवस्था लागु गरिने छ ।
१९. शिक्षा क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनका लागि नगर शिक्षा समितिलाई थप क्रियाशील र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ज. जनस्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी नीति:
- नगरबासीको आधारभूत स्वास्थ्यको मौलिक अधिकारलाई प्रत्याभूत गर्न र कुपोषणको समस्यालाई न्यूनिकरण गर्नका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ ।
१. जनस्वास्थ्य तथा पोषण बारे सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
 २. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरुको सुदृढीकरण, स्वास्थ्यकर्मीहरुको क्षमता विकास र औषधि तथा उपकरणहरुको व्यवस्थाबाट स्वास्थ्य सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ र स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट जनस्वास्थ्य तथा विभिन्न प्रकारका सर्वे र नसर्वे रोगहरुको बारेमा प्रवर्द्धनात्मक, निरोधात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी रूपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
 ३. मातृ शिशु स्वास्थ्य सुरक्षाका र प्रजनन स्वास्थ्य सुधारका लागि विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम, स्वयंसेविका परिचालन तथा विभिन्न परामर्श मुलक क्रियाकलपहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
 ४. कुपोषित बालबालिका रहित नगर बनाउन गर्भवती र सुत्केरी आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
 ५. गर्भवती र सुत्केरी आमा र बच्चाको स्वास्थ्य सुरक्षालाई मध्यनजर गर्दै घर देखि स्वास्थ्य संस्था र स्वास्थ्य संस्था देखि घर सम्म आवागमनका लागि नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका र निजी तथा सामाजिक संघ संस्थाहरुसँग रहेका एम्बुलेन्सहरु मार्फत निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराइनेछ र नगर भित्रका सबै एम्बुलेन्स सेवाको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि भुगोल र क्षेत्रको सन्तुलन मिलाई उपयुक्त स्थानहरुबाट एकीकृत एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछ ।

६. बडाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा २४ घण्टे वर्षिङ्ग सेन्टर सञ्चालनका लागि ज्ञावशयक पर्ने पूर्वाधारहरु विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
७. नगर अस्पतालबाट प्रवाह हुने सर्पदंशको उपचारलाई यथ प्रभावकारी बनाउँदै तगिनेछ ।
८. चौदाईगढी नगरपालिका र सगरमाथा चौधरी आंखा अस्पताल लहानको सहकार्यमा नगर अस्पताल बेल्टार अन्तरगत शुरु भएको आंखा तथा कान उपचार सेवालाई यथ प्रभावकारी बनाउँदै क्रमशः अपरेशन (सर्जरी) सेवा शुरुवात गर्न पहल र समन्वय गरिनेछ ।
९. नेपालका प्रतिष्ठित अस्पतालहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा नगर क्षेत्रमा विशेषज्ञ स्वास्थ्यकर्मीबाट स्वास्थ्य उपचार सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
१०. बडा तथा समुदायस्तरमा रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरुका लागि क्षमता अभिवृद्धिका साथै उपचार खर्च र प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११. सुर्तिजन्य एवं मदिराजन्य वस्तुको उत्पादन र विक्री वितरणलाई नियमन तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।
१२. यस नगरपालिकालाई पूर्णखोपयुक्त नगरपालिकाको रूपमा निरन्तरता दिइने छ ।
१३. नेपाल सरकारले तोकेका विभिन्न द प्रकारका दीर्घीरोगका विपन्न विरामीहरुको उपचारको लागि उपलब्ध गराउँदै आएको आर्थिक सहयोगलाई यथ वैज्ञानिक बनाउँदै निरन्तरता दिइनेछ ।
१४. बालबालिकाको पोषण सुधारका लागि तौल अनुगमन र पौष्टिक आहार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१५. किशोर किशोरीको पोषण सुधारका लागि स्वास्थ्य शिक्षा परामर्श सहित विद्यालय गएका तथा विद्यालय भन्दा बाहिर रहेका सबै किशोरीहरुलाई आइरन चक्री वितरणलाई अझौ प्रभावकारी ढङ्गबाट अधि बढाइनेछ ।
१६. यस नगरपालिकामा रहेको नगर अस्पतालमा मात्र चिकित्सकीय सेवा उपलब्ध रहेको र भौगोलिक विकटताका कारण उक्त सेवामा सबैको पहुँच पुग्न नसेकेको अवस्थालाई मध्यनजर गरी चिकित्सकीय सेवालाई कम्तिमा मासिक रूपमा नगरक्षेत्रका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत उपलब्ध गराइनेछ ।
१७. यस नगरपालिकाको प्रमुख स्वास्थ्य संस्थाको रूपमा रहेको नगर अस्पताल बेल्टारको भौतिक पूर्वाधार र जनशक्तिको उचित व्यवस्थापन गर्दै नागरिकहरुलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि भइरहेको सेवालाई यथ सुदृढ र प्रभावकारी बनाउँदै दन्त चिकित्सा सेवा समेत यथ गरिनेछ ।
१८. यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमप्रति आमनगरबासीको आकर्षण बढीरहेकोले यस कार्यक्रमलाई यथ प्रभावकारी रूपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
१९. उदयपुर जिल्लाका सबै पालिका, स्थानीय पूर्वाधार विकास सञ्जेदारी कार्यक्रम र स्वीस सरकारको सहयोगमा यस नपाको बडा नं. ६ मा निर्मित कोभिड विशेष अस्पताललाई १ नं. प्रदेश स्तरीय सर्ववा रोग विशेष अस्पताल वा ट्रमा सेन्टरको रूपमा संचालन गर्न १ नं. प्रदेश सरकार, नेपाल सरकार र अन्य सहयोगी निकायाहरुसँग समन्वय र पहल गरिनेछ ।
- ट. महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी नीति:
- समावेशी विकासका माध्यमबाट मात्र विकासको प्रतिफल र लाभ सबै नगरबासीहरुमा पुग्ने भएकोले महिला तथा बालबालिकाहरुको विकासका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ:
- विकास तथा योजना प्रक्रियामा महिला तथा बालबालिकाको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्दै लगिनेछ ।
 - लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
 - बालबालिका र किशोर किशोरीहरुको अधिकारको संरक्षण र प्रवर्धन तथा सर्वाङ्गिक विकासका लागि पहल गरिने छ ।
 - हिसा पीडित र परित्यक्त महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक लगायतलाई सुरक्षित व्यवस्थापनका लागि नगरपालिका क्षेत्र भित्र सेफ हाउस स्थापन र निर्माणका पहल गरिनेछ ।
 - महिला, बालबालिका र किशोर किशोरीमा हुने सबै प्रकारका हिसा अन्त्यका लागि निरोधात्मक, उपचारात्मक, प्रवर्धनात्मक र पुनर्स्थापनात्मक क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिने छ ।
 - सबै प्रकारका बालश्रम न्यूनीकरण तथा निषेध गर्ने नीति लिइनेछ ।
 - स्थानीय तहलाई युवा तथा किशोरकिशोरीमैत्री स्थानीय तह, परम्परागत हानिकारक अभ्यास, विभेद र हिसामुक्त स्थानीय तहका रूपमा विकास गर्न पहल गरिने छ ।

८. युवाहरुको क्षमता, सीप, अध्ययन, अनुसन्धान सम्बन्धितका कुरात्तराई व्यवस्थित एवं वैज्ञानिक ढेगते गर्ने र युवाहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता तथा नेतृत्वसाई ब्रेड दिन स्थानीय पुब्लिको तपार गरी पूर्ण परिचालन गरिनेछ ।
९. हिसा प्रभावितहरुलाई उपचार, पुर्नस्थापना, अन्य आवश्यक सहयोग, सुरक्षासु, कानुनी परामर्श र मनोविमर्श लगायतका सेवा संचालन गरिनेछ ।
१०. नगर क्षेत्र भित्रका एकल तथा असाहाय महिलाहरुको आत्मसम्मान बढाउदै त्यस्ता विपत्र एकल महिलाहरुलाई पेशागत व्यवसायिकता तर्फ उन्मुख गराउन लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत आवश्यक व्यवसायिक सीप विकासका कार्यक्रमहरु मार्फत आयआर्जन र रोजगारीको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
११. परम्परागत सामाजिक विकृती, अन्धविद्यास तथा कुरीति न्यूनीकरण अभियान संचालन गरिने छ ।
१२. सामुदायिक मनोविमर्श सेवालाई सबै बडामा विस्तार गरिनेछ ।
१३. नगरपालिका लगायत नगरपालिका मातहतको कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थालहरुमा महिलाको सेवा सुविधाको लागि स्तनपान कक्ष निर्माणको लागि पहल गरिने छ ।
१४. महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, दलित लगायतका लक्षित बर्गलाई क्षमता विकास, सशक्तीकरण तथा सचेतनामुलक कार्यक्रम तथा आयआर्जन मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
१५. नगर क्षेत्र भित्रका जेष्ठ नागरिकहरुमा रहेको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई सदुपयोग गर्ने तथा जेष्ठ नागरिकहरुलाई लक्षित गरी "जेष्ठ नागरिक शितल चौतारी कार्यक्रम"को व्यवस्था गरिनेछ ।
१६. सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम(सामी) र नेपाल मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र CMC नेपालद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमहरुलाई नगरपालिकाको समेत साझेदारीमा निरन्तरता दिइनेछ ।
१७. योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा महिलाको सहभागिता र लाभ सुनिश्चित गर्नका लागि लैड्रिक उत्तरदायी बजेट (GRB) को अवधारणा अनुसार नीति, कार्यक्रम, बजेट, योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा महिलाहरुको क्षमता विकास हुने, सहभागिता बढाने, रोजगारी अझ बढाउने र महिलाहरुको परम्परागत कार्यबोक्षमा कमी ल्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ठ. जनतासँग उपमेयर कार्यक्रम सम्बन्धी नीति:
- आम जनता र निर्वाचित जनप्रतिनिधि बीच विद्यासपूर्ण सम्बन्ध कायम गर्दै स्थानीय सरकारको अनुभूति र अपनत्व दिलाउन तथा स्थानीय सरकारलाई जनताको सुख दुःखको सहयात्री बनाउनका लागि नगरपालिकाबाट सञ्चालित जनतासँग उपमेयर कार्यक्रमलाई निम्न नीति सहित निरन्तरता दिइनेछ:
- अति विपत्र नागरिकहरुलाई आपतकालिन सहयोग र महिलाहरुलाई गर्भवस्था देखि भिडियो एकसरे तथा अन्य जाँचहरु निशुल्क रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।
 - सुत्केरी महिलाहरुका लागि सुत्केरी कोसेली कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 - मृत्युसंस्कार खर्च सहयोग, विपद विशेष राहत कोष जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 - सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पूर्णपोषणको लागि वितरण गरिने पोषण प्याकेजलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 - शुन्य घर प्रसुती (Zero Home Delivery) लाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा समेतको माध्यमबाट प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ड. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति:
- नगरबासीको सामाजिक सुरक्षाको हकलाई प्रत्याभूत गर्नका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ:
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत लक्षित समूहका व्यक्तिहरुको मूल अभिलेखलाई विद्युतीय व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) बाट अद्यावधिक गर्नका लागि राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्चिकरण व्यवस्थापन अन्तरगत सञ्चालित व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सुदृढीकरण आयोजना कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको साझेदारीमा निरन्तरता दिइनेछ ।
 - सामाजिक सुरक्षाका लाभग्राहीहरुको विकास र प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न लक्षित कार्यक्रम तथा उद्यमशीलता र स्वरोजगार मुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
 - सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई बैंक मार्फत वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने र भत्ता प्राप्त गर्ने पूर्ण अशक्त बडा र बैंकको सहकार्यमा घरघरमै सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने

६. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति:

युवा शक्ति नगरको समग्र विकासको मूल आधार र खेलकुद नगरको पहिचान बन सक्ने भएकोले युवा तथा खेलकुद विकासका लागि निम्न नीतिहरू लिइनेछः

१. समाजमा रहेका युवाहरूलाई नकारात्मक क्रियाकलापमा संलग्न हुनबाट जोगाउँदै युवाहरूमा नैतिक चारित्रिक गुण एवं अनुशासनको विकास गर्नका लागि नगरस्तरीय युवा सञ्चालन निर्माण मार्फत युवाहरूलाई खेलकुद लगायतका विभिन्न सकारात्मक क्रियाकलापमा आवद्ध गराइने छ ।
२. नगरस्तरीय खेलकुद समितिसँगको समन्वयमा विविध प्रकारका आन्तरिक तथा बाह्य खेलकुद क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
३. बडाहरूमा सम्भाव्यताको अध्ययन गरी खेलमैदान निर्माण, बडास्तरीय खेलकुद गतिविधि सञ्चालन लगायतका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
४. विभिन्न विधाका खेलकुदको विकास र खेलाडी उत्पादन बढाउनका लागि खेल प्रशिक्षकहरूको परिचालन गरिनेछ ।
५. खेलकुदको विकास र प्रचारप्रसारका लागि मेयर कप फुटबल प्रतियोगिता र नारदमुनी स्मृती गोल्ड कप सञ्चालन गरिने छ ।

७. स्थानीय पूर्वाधार सम्बन्धी नीति:

विकासको महत्त्वपूर्ण आधारको रूपमा रहेको स्थानीय पूर्वाधार विकासमा निम्न नीतिहरू लिइनेछः

१. पूर्वाधार विकासलाई मापनयोग्य र अनुभूतिजन्य बनाउनका लागि टुक्रे योजनालाई निरुत्साहन गर्दै पूर्वाधारका ठूला योजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
२. यस नपाका सबै सडक सञ्चाललाई मर्मतसंभार तथा स्तरवृद्धी गरी वाहै महिना चल्ने बनाउन पहल गरिनेछ ।
३. नगरक्षेत्रभित्रका अत्यावश्यक स्थानमा आवगमनलाई सहज र नियमित गराउन थोरै लगानीमा बन्ने फलामे पुल प्राथमिकता साथ निर्माण गरिनेछ र विगतमा निर्माण भई संचालनमा आएका पुलहरूको यथोचित संरक्षण र नियमित मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाइने छ ।
४. यस नपा अन्तर्गतका आफ्नै भवन नभएका बडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको भवन निर्माणलाई क्रमशः अगाडि बढाइने छ ।
५. नगर सभाबाट स्वीकृत रु १००००००० वा सो भन्दा माथिका पूर्वाधार तर्फका योजना तथा कार्यक्रमहरू ठेक्का प्रक्रिया मार्फत सञ्चालन गर्ने र ठेक्का प्रक्रियालाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउनका लागि लागत अनुमान भन्दा १०% भन्दा कम घटीमा पेश भएका ठेक्का स्वीकृत नगर्ने र ठेक्का मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा बचत हुने रकमबाट कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार शिक्षा, स्वास्थ्य र पर्यटन क्षेत्रको पूर्वाधार विकासमा लगानी गरिनेछ ।
६. पूर्वाधार निर्माणका योजनामा उत्कृष्ट काम गर्ने उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायी कम्पनीलाई प्रोत्साहन तथा पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. नगर स्तरीय पुर्वाधार योजना निर्माणलाई प्राथमिकता दिन प्रत्येक बडामा बडागत शिलिङ्का अतिरिक्त पूर्वाधार निर्माणका लागि थप रु ३५ लाख बजेट विनियोजन गरी विभिन्न पुर्वाधारका योजनाहरू संचालन गरिनेछ ।
८. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको समेत अर्थिक/योजना साझेदारीमा पूर्वाधारका योजना सञ्चालनको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
९. ठूला तथा नगरपालिकाको श्रोतले सञ्चालन गर्न सम्भव नहुने आयोजनाहरू संघ, प्रदेश, साझेदार निकाय र स्थानीय तहको साझेदारीमा संचालन गरिनेछ ।
१०. नगर क्षेत्रमा विद्युतीकरणलाई निरन्तरता दिँदै पुराना र जिर्ण भएका काठका पोलहरू क्रमशः विस्थापन गर्दै तरिनेछ ।

८. सूचना प्रविधि तथा सञ्चार सम्बन्धी नीति:

आजको सूचना प्रविधिको युगमा सूचना प्रविधिको विकास र प्रयोगका साथै नागरिकको जान्न पाउने हकलाई सुनिश्चित गर्न सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रमा निम्न नीतिहरू लिइनेछः

१. नगर क्षेत्रमा टेलिफोन तथा इन्टरनेटको सुविधालाई भरपर्दो तुल्याउन पहल गरिनेछ ।

२. नेपालको संविधानको धारा २७ र सूचनाको हक कम्बन्डी ऐन २०६४ अनुसार नागरिकहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी व्यवस्था भएको र सार्वजनिक निकायहरूसे चैम्पिकरूपमा स्वतः प्रकाशन दरी नगरपालिकाको वेवसाइटमा गाथे परिपार्टीको कार्यान्वयनबाट यस नगरपालिकार नगरपालिकाका सूचना अधिकारी देखा प्रदीके गूचना अधिकारीहरू मध्ये उत्कृष्ट ५ स्थान भित्र पर्न सफल भएको अवस्थामा नागरिकको सूचनाको हक र सूचना सार्वजनिकरणलाई थप व्यवस्थित गर्दै लाग्नेछ ।
 ३. नगरपालिकाका विभिन्न गतिविधि तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता र सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा लक्षित वर्गको जानकारी र पहुँचमा पुऱ्याउनको लागि स्थानीय पत्रपत्रिका तथा रेडियो मार्फत सूचना एंवं जानकारी प्रकाशन तथा प्रशारण गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
 ४. नगरपालिकाका कामकारवाही सम्बन्धी सूचनामा नागरिकको पहुँच बढाउन संचारकर्मीहरूसँग नियमित भेटघाट कार्यक्रम मार्फत नगरका गतिविधि समय समयमा सार्वजनिक गरिने छ ।
 ५. नगर क्षेत्रको विकास र नागरिकको सूचनाको हकलाई सुनिश्चित गर्न कियाशील स्वतन्त्र पत्रकारहरूमध्येबाट उत्कृष्ट संचारकर्मी र संचार संस्था छनौट गरी सम्मान गरिनेछ ।
 ६. नगरबासीलाई पढ्ने वानीको विकास गर्न सरोकारवाला र साझेदार निकायसँगको साझेदारीमा नगरपालिकामा एक स्तरीय पुस्तकालय(E-Library समेत) संचालन गर्न पहल गरिने ।
 ७. नगरबासीहरूको सार्वजनिक सूचनाको पहुँच र सूचनाको हकको प्रत्याभूतिको लागि कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई अभियुक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
 ८. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा र कियाकलापहरूलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाउदै सुशासन कायम गर्ने प्रयास गरिनेछ ।
 ९. सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापनको स्थापना गर्ने उद्देश्यले ILG प्रोफाईल निर्माण गरी विभिन्न सरकारी प्रणालीसँग अन्तरआवद्ध गरी सेवा प्रावाहको क्रममा विवरणहरू स्वतःअद्यावधिक (LIVE UPDATE) हुने पद्धति विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
 १०. नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने आर्थिक एवम् अन्य गतिविधिलाई अनिवार्यरूपमा नगरपालिकाको वेवसाइटमा राखिने र वेवसाइटको नियमित अद्यावधिक गरिनेछ ।
- थ. स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति:
- नेपालको संविधानले राज्य शक्तिको प्रयोग संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको संरचनाबाट हुने व्यवस्था गरी छुट्टा छुट्टै एवम् साझा अधिकारहरू निर्धारण गरेको सन्दर्भमा स्थानीय शासन सम्बन्धी देहायका नीतिहरू लिइनेछ:
१. वातावरणमैत्री स्थानीय शासन र बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनको पहल गरिने छ ।
 २. स्थानीय सरकार सञ्चालनसँग सम्बन्धित स्थानीय कानूनको पुनरावलोकन र आवश्यक पर्ने नयाँ कानूनको निर्माण गरी निर्मित कानुन सम्बन्धी शिक्षा तथा सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
 ३. नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणलाई अद्यावधिक गरी तथ्याङ्क तथा सूचनालाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाइनेछ ।
 ४. भूमिको यथोचित उपयोग र व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारको भुउपयोग ऐन तथा भुउपयोग नीति कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
 ५. आम नगरबासी र स्थानीय सरकार बीच सुमधुर र विद्यासिलो सम्बन्ध कायम गर्न विभिन्न उमेर समूह र समुदाय(बालबालिका, किशोरकिशोरी, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित तथा सुसहर समुदाय आदि) संग मेयर उपमेयरको नियमित भेटघाटको शुरुवात गरिनेछ ।
 ६. स्थानीय शासनलाई सफल र प्रभावकारी बनाउन नगर क्षेत्र भित्रका बौद्धिक बर्गहरूको समूह (चिकित्सक, वकिल, राजनीतिज्ञ, संचारकर्मी, विभिन्न विषय विज्ञ, उद्योगी व्यवसाय, समाजसेवी, शैक्षिक प्राज्ञीक क्षेत्रका वर्गबाट सल्लाह, सुझाव र सहयोग लिनका लागि नगरपालिकालाई थप आर्थिक भार नपर्ने गरी कार्यविधि बनाई नगरस्तरीय सल्लाहाकार समिति गठन गरिनेछ ।
 ७. नगरपालिका र मातहतका शाखा, निकाय र कार्यालयको स्वीकृत दरबन्दी संरचना, कार्यरत जनशक्ति, कार्यबोझ र नगरपालिकाको आर्थिक क्षमता बीच सन्तुलन कायम गर्न दरबन्दी संरचनालाई छरितो र ठिक आकारको बनाइनेछ ।

८. यस नगरपालिका क्षेत्रका ज्यामिरे घाट, मिवाई घाट लगायतका सुन्दराह स्पार्सहरुलाई अवस्थित गर्दै सोनम्बु

९. नगर भित्र सञ्चालित विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी योजना तथा कार्यक्रमहरुको गुणस्तर सुधार गरिनेछ ।

१०. नगर क्षेत्र भित्रका विभिन्न उमेर समूह तथा जाति र वर्गको विकास र उत्थानका लागि पहल गर्न र नगरपालिकालाई आवश्यक सुन्दराह सुझाव र परामर्श दिनका लागि कार्यविधि बनाई नगरपालिकालाई यस आर्थिक भार नपर्ने गरी नगरस्तरीय युवा समिति, महिला समिति, इतित वर्ग उत्थान समिति, आदिवासी जनजाति उत्थान समिति, खेलकुद विकास समिति आदि गठन गरी क्रियाशील बनाइनेछ ।

११. नगर क्षेत्र भित्रका युवाहरुलाई लागु पदार्थ दुर्व्यसनीमा फस्न नदिन विभिन्न सञ्चेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ र दुर्व्यसनमा लागेका युवाहरुलाई उचित मनोविमर्श गरेर सामाजिक कार्यहरुमा अगाडि बढाउँदै समाजमा स्थापित गर्न प्रोत्साहन गरिने छ र लागु औषध दुर्व्यसनीहरुलाई पुनर्स्थापना र सामाजिक एकीकरण गर्न नगरक्षेत्र भित्र सुधार केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ ।

१२. नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालित आयोजनाहरुको सामाजिक परीक्षण/सार्वजनिक परीक्षण लगायतका सामाजिक उत्तरदायित्वका विधिहरुको माध्यमबाट स्थानीय तहको विकास प्रकृयालाई पारदर्शी तथा उत्तरदायी बनाइनेछ ।

१३. स्थानीय योजना तथा विकास प्रकृयामा समुदायको सहभागिता अभिवृद्धि गर्न वडाहरुमा टोल विकास संस्था गठन, संचालन र सहयोगका कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१४. समाजमा भएका र हुन सक्ने विवादलाई प्रारम्भिक चरणमै समाधानका लागि प्रत्येक वडामा रहेका मेलमिलाप केन्द्रको सुदृढीकरण गरिनेछ ।

१५. नगरक्षेत्रमा रहेका सार्वजनिक, पर्ति, ऐतानी जग्गाहरु र ऐतिहासिक तथा धार्मिक महत्वका स्थलहरुको लगत अद्यावधिक गरी सोको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनको व्यवस्था मिलाईने छ ।

१६. नगरपालिका महत्वपूर्ण सडकहरुमा सोलार सडक बति तथा मुख्य चोकहरुमा सीसी क्यामेरा जडान तथा भएका सडक बति र सीसी क्यामेराको मर्मत गरी सञ्चालन गरिनेछ ।

१७. नगरपालिकाको न्यायीक समिति र न्यायिक कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन न्यायिक समितिको क्षमता विकास तथा मेलमिलापकर्ताहरुलाई तालिम दिई परिचालन गरिनेछ ।

१८. न्यायिक समितिमा आउने अति संवेदनशील विषयहरुको छलफलका लागि वन्द इजलासको व्यवस्था गरिनेछ ।

१९. बजारको सडकमा जथाभावी निर्माण सामग्री राखे, अव्यवस्थित रूपमा फुटपाथमा सामान बेच्ने तथा जथाभावी फोहोरमैला फ्याक्ने एवं बजारलाई अव्यवस्थित बनाउने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न नगर क्षेत्रका मुख्य बजार रहेका स्थानहरुमा सम्बन्धित बडा तथा नगरपालिकाको पहलमा टोल विकास संस्था, उद्योग वाणिज्य संघ, उद्योगी व्यापारी लगायतका सबै सरोकारवालाहरुको छलफल र सहमतिबाट आवश्यकता अनुसार बजार व्यवस्थापन समितिहरु गठन गरी बजार व्यवस्थापनको कार्यमा क्रियाशील बनाइनेछ ।

२०. नेपालको संविधान २०७२ को धारा २३२ (१) बमोजिम प्रदेश सरकार तथा संघ सरकारसँग समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वका आधारमा सम्बन्ध अगाडि बढाइनेछ । साथै अन्तररपालिका समन्वय तथा सहकार्य र जिल्ला समन्वय समितिसँगको समन्वय र सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१. नगरपालिका भित्र सञ्चालन हुने राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुको कार्यक्रमहरुमा नगरपालिकाले समन्वय र सहकार्य गर्नेछ र गै.स.स.हरुको कामको नियमित अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।

द. सुशासन तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी नीति:

शासन सञ्चालन र जनताको विद्यास जिते मूल आधारको रूपमा रहेको सुशासन प्रवर्द्धन र सेवा प्रवाहका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ:

- नगर प्रशासनलाई जनताप्रति उत्तरदायी र सेवामूलक तथा स्वच्छ, परिणाममूखी, जवाफदेही र पारदर्शी बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास निर्माण सम्बन्धमा चौमासिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई, वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्ने लगायतका कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- जनगुनासो व्यवस्थापनलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

४. स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्यांकन कार्यविधि(LISA) को मूल्यांकनमा राम्रा देखिएका सुचकहरूलाई निरन्तरता दिँदै सुधार गर्नुपर्ने सुचकहरूको सुधार सहित निरन्तरता दिइनेछ ।
५. जनप्रतिनिधि, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय र बडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको दक्षता र क्षमता अभिवृद्धिका लागि समय सापेक्षरूपमा तालिम र अवलोकन भ्रमणको व्यस्था मिलाइने छ ।
६. सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन जिम्मेवार कर्मचारी—कर्मचारी बीच तथा कर्मचारी र पदाधिकारी बीच कार्यसम्पादन करार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
७. नगर भित्र रहेका सबै सुरक्षा निकायहरूलाई चुस्त दुरुस्त राखी नगरवासीलाई सुरक्षाको अनुभूति दिलाउनका लागि सुरक्षा निकायहरूसँग सहयोग र समन्वय गरिनेछ ।
८. नगर प्रहरीलाई क्षमता विकास सहित थप सुदृढ गरी प्रभावकारी परिचालन गरिनेछ ।
९. बजार अनुगमन र नियमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१०. भूमिहिन दलित, भूमिहिन सुकूम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीको समस्या व्यवस्थापनका लागि स्थानीय भूमि सेवा केन्द्रको कार्यलाई तिव्रता दिइ जग्गा नापाँच र लालपुर्जा वितरणको कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।
११. कर्मचारीलाई सक्षम, प्रतिस्पर्धी, जिम्मेवार, कर्तव्यनष्टि र उत्तरदायी बनाई आचारणमा सकरात्मक परिवर्तन ल्याउन कर्मचारीको क्षमता विकासका साथै दण्ड, पुरस्कार र प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. नगरपालिकाको कार्यालयबाट सेवा प्राप्त गर्न अशक्त, वृद्धवृद्धा, विपन्न नगरवासी तथा भौगोलिक विकटता जस्ता विविध कारणबाट कठिनाई भोगिरहेका सेवाग्राहीहरूलाई प्राथमिकताका साथ सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
१३. यस नगरपालिकाका मातहातमा रहेका सम्पुर्ण कार्यालयका कर्मचारीहरूको हाजिरीको लागि विद्युतीय हाजिर र नगरपालिकाको प्रशासकीय भवनमा सीसी क्यामेराको व्यवस्था गरिनेछ ।

ध. वित्तीय सुशासन सम्बन्धी नीति:

विनियोजन कुशलता, सञ्चालन दक्षता र वित्तीय सुशासनको प्रभावकारी व्यवस्थबाट स्थानीय सरकारलाई गतिशिल बनाउन निम्न नीतिहरू लिइनेछः

१. सार्वजनिक आय-व्यय र स्वरिदलाई प्रभावकारी, व्यवस्थित र पादर्शी बनाउँदै लगिनेछ ।
२. आन्तरिक नियन्त्रण र लेखा परीक्षणलाई विश्वसनीय एंव प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
३. पेशकी र वेरुजुलाई निरुत्साहित गर्दै भएको पेशकी वेरुजु फछाँटलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
४. विकास आयोजनाहरूको ठेढ़ा पट्टा समयमै शुरुवात गरिने छ ।
५. वित्तीय अनुशासन कायम गर्न मितव्ययिता र गुणस्तरलाई उच्च प्राथमिकता दिँदै वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पहल गरिनेछ ।
६. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वय गरिने छ ।
७. नगरपालिकाको आर्थिक कारोबारहरूको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता तथा औचित्यताको आधारमा नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी चौमासिक तथा वार्षिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गरिनेछ ।

न. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति:

विभिन्न प्रकारका विपद् को उच्च जोखिममा रहेको यस नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापनका लागि निम्न नीतिहरू लिइनेछः

१. नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति र बडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई थप क्रियाशील र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२. विपद्को लागि अत्यावश्यक सामग्रीहरू स्वरिद तथा भण्डारण गरिने छ ।
३. यस नगरपालिकामा बाढी, दुवान तथा नदी कटान जस्ता जलजन्य विपदबाट क्षति न्यूनीकरण गर्नका लागि नदीजन्य पदार्थको उत्सुनन तथा विक्रीबाट प्राप्त रकमबाट विभिन्न सहरे खोला तथा नदिका कारण हुने जोखिमयुक्त स्थानमा टटबन्ध तथा नदी नियन्त्रणका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
४. विपद्को प्रभावकारी र योजनावद् व्यवस्थापनका लागि यस नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलबायु परिवर्तन उत्थानशील योजनाको पुनरावलोकन गरी पूर्व तयारी लगायतका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
५. विपदबाट घरबाट विहीन नागरिकहरूको पुनर्बास र स्तरोन्नतिको लागि नगरपालिकाबाट गरिने आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिइने छ ।

६. विपद् तथा महामारीको समस्यावाट बचनका लागि स्थानीय संचारमाध्यमबाट जनवेतना मुलक विवरण प्रकाशन प्रमाणण गर्नेको माथै यस क्षेत्रमा कियारीत सुरक्षाग्री तथा गैर सरकारी निकायहरूसँग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी अभिवृद्धि गरिनेछ ।
७. भवन तथा सहरी विकास सम्बन्धी नीति:
- सुरक्षीत तथा व्यवस्थित वस्ती विकास र सहरीकरणका लागि निम्न नीति लिइनेछ:
१. नगरको मुख्य बजार लगायत अन्य सम्भावित बजार क्षेत्रहरूमा निर्माण गरिने भवनहरूलाई भवन मापदण्ड अनुरूप निर्माण गर्ने गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 २. नगरक्षेत्रमा निर्माण गरिने भवनहरूलाई भवन मापदण्ड अनुरूप निर्माण गरी सोको आधारमा निर्माण गर्ने व्यवस्था गर्नेको लागि हाल कार्यान्वयनमा आएको भवन निर्माण सम्बन्धी विनियम, २०७१ (संशोधित तथा परिमार्जित २०७४) को कार्यान्वयनमा निरन्तरता दिइनेछ ।
 ३. नगरक्षेत्रमा रहेका सडकहरूको मापदण्ड कायम गर्ने, सडकमा पेरेका जग्गाको लगत कट्टा गर्ने कार्यको लागि सम्बन्धित निकायलाई अनुरोध गरिनेछ ।
 ४. चौदण्डीगढी नगरपालिका क्षेत्रमा लाग्ने नियमित हाट बजारको उचित व्यवस्थापनका लागि हाट बजार स्थल निर्माण र सञ्चालन गरिने छ ।
 ५. यस नगरपालिकाका सबै वडामा साना तिना सभा र समारोह गर्नका लागि सभाहल बनाउन पहल गरिनेछ ।
 ६. नगरपालिकाका मुख्य मुख्य बजार क्षेत्रमा रहेका ढलहरूको निकासको यथोचित व्यवस्थापन र फुटपाथको निर्माणबाट बजार सौन्दर्यीकरण र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- फ. आयआर्जन तथा रोजगारी सम्बन्धी नीति:
- नगर क्षेत्रको समग्र विकास र समृद्धिका लागि नागरिकको आयआर्जन तथा रोजगारी महत्वपूर्ण आधार भएको र अबको हाम्रो कार्यभार नागरिकको आर्थिक विकास र नगरको आर्थिक क्रान्ति नै भएकाले नगर क्षेत्र भित्रको आयआर्जन र रोजगारी प्रवर्द्धनका लाग निम्न नीति लिइनेछ ।
१. गरिवी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई न.पा.को साझेदारीमा निरन्तरता दिईनेछ । यसबाट नगरपालिकाका विपन्न नागरिकहरूलाई विभिन्न किसिमको सीपमुलक तालिम प्रदान गरी लघु उद्यमी बन्न प्रोत्साहन गर्दै नागरिकको आर्थिक अवस्थामा सुधार गर्दै लगिनेछ ।
 २. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केकाहरूको व्यक्तिहरूको सीप, ज्ञान, प्रविधि, पूँजी र क्षमताको पूर्ण उपयोग गर्दै उनीहरूलाई स्वदेशमै उद्यमशिलतामा लगाउनका लागि आवश्यक सीप तथा तालिम एंवं वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ र वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहनेलाई सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि आवश्यक समन्वय, पहल र परामर्श गरिनेछ ।
 ३. चौदण्डीगढी नगरपालिका भित्र रोजगारीको क्षेत्र पहिचान गर्ने, नक्साङ्कन गर्ने, रोजगारदाताको माग बमोजिमको श्रमिक उपलब्ध गराउन सहजीकरण गर्ने तथा अन्य रोजगारमूलक सेवा उपलब्ध गराउनका लागि रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप सुदृढ गरिने छ ।
 ४. नगर क्षेत्र भित्रका शिक्षित तथा अशिक्षित बेरोजगार व्यक्तिहरूको ज्ञान, सीप, योग्यता, अनुभव र बजारको मागका आधारमा आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका सीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी ‘सीप सिकौ रोजगार बनौ’, ‘आफ्नै पौरख आफ्नै गौरव’ जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरि आत्मनिर्भर, स्वाभवलम्बी बनाउन तर्फ जोड दिइने छ ।
 ५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनका लागि स्थापित र सञ्चालित रोजगार सेवा केन्द्रको प्रभावकारीता वृद्धि गरिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

५. आगामी आ.व. २०७९/०८० को बजेट आय/व्यय अनुमान निम्नानुसार रहेको छ ।

	आय तर्फ		व्यय तर्फ		
	विवरण	रकम	क्र.स.	विवरण	रकम
	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान चालु	२९४८०००००	१	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान चालु	२९४८०००००
	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान पूँजीगत	३७१०००००	२	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान पूँजीगत	३७१०००००
	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित विशेष अनुदान	१८००००००	३	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित विशेष अनुदान	१८००००००
	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित सम्पुरक अनुदान	१६००००००	४	संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित सम्पुरक अनुदान	१६००००००
	प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान चालु	१२३०००	५	प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान चालु	१२३०००
	प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान पूँजीगत	४३७१०००	६	प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित शास्त्र अनुदान पूँजीगत	४३७१०००
	प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित सम्पुरक अनुदान	१०००००००	७	प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित सम्पुरक अनुदान	१०००००००
	शास्त्र अनुदान जम्मा आय	३८०३९४०००		शास्त्र अनुदान जम्मा व्यय	३८०३९४०००
	संघीय सरकार समानीकरण अनुदान	१६०००००००	१	चालु खर्च	१५०६०००००
	संघीय सरकार राजश्व बौडफौड	१३८७७९,०००	२	१० वटै बडाहरुको लागि	१००४०००००
	प्रदेश सरकार समानीकरण अनुदान	८७६९०००	३	सम्पुरक कोष (संघीय सरकारका लागि)	१६००००००
	प्रदेश सरकार सवारी साधन कर	१६७१३६५०	४	सम्पुरक कोष (साना सिचाईका लागि)	५४०००००
	आन्तरिक आयअनुमान	३९८०००००	५	सम्पुरक कोष (सडक बोर्ड लगायत अन्यका लागि)	५००००००
	स्थानीय राजश्व बौडफौड	५०००००००	६	सम्पुरक कोष (प्रदेश सरकारका लागि)	३००००००
	जम्मा	४९४०६९६५०	७	आ.व. २०७८।०७९ मा सिर्जित दायित्व भुक्तानी अनुमान	१९५०००००
			८	सी.एम.सी. नेपाल साझेदारी	१०००००००
			९	सामी	१०००००००
			१०	पञ्चीकरण	८००००००
			११	नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न शाखाहरुको लागि एकमुष्ठ रकम	१११३६९६५०
	कुल आय	७९४४५५६५०		कुलव्यय	७९४४५५६५०

विश्व समुदायलाई आकान्त बनाई विकास र समृद्धिको प्रयासलाई अवरुद्ध पारेको कोरोना माहामारीको पीडाबाट मुक्ति पाएसंगै विकास र समृद्धिको प्रयास सहज रूपमा अगाडि बढने शुभसंकेत देखिएको छ । ऐतिहासिक स्थानीय तहको प्रथम निर्वाचनबाट निर्वाचित भई आफ्नो कार्यकालमा यस नगरको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, विजुली, सडक, सिचाई, कृषि, पशुसेवा, संस्थागत विकास लगायतका वहुआयमिक विकासका आधारहरु तयार गरी विकासको गतिलाई अगाडि बढाउन अमूल्य योगदान पुऱ्याउनुहुने निर्वाचन नगर प्रमुख श्री खगेन्द्र राईको नेतृत्वको स्थानीय सरकारको सम्पूर्ण परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिँदै स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनबाट नगरको समग्र विकासको बाँकी कार्यभारलाई हाम्रो काँधमा सुम्पिनुहुने आम नगरबासी मतदाताहरुको आशा र अपेक्षालाई पुरा गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु र प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रममा अमूल्य सल्लाह, सुझाव, प्रतिकृया र परिमार्जनसहित स्वीकृत गरियोस, स्वीकृत हुने नीति कार्यक्रम बमोजिम नगरपालिकाको आय अनुमानको सीमा भित्र रहने गरी नगरस्तरीय तथा बडा स्तरीय बजेट बाडफाँड स्वीकृती पश्चात यो नीति कार्यक्रम र बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, पुर्वजनप्रतिनिधि, आम जनता, राजनीतिक दल, संचार क्षेत्र, सम्पूर्ण कर्मचारीहरु तथा सरोकारवाला सबैबाट पूर्ण सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा, चौदाईगढी नगरपालिकाको १२ औं नगरसभा समारोहमा आफ्नो महत्वपूर्ण समय उपलब्ध गराई समारोहको गरिमा र शोभा बढाई दिनु भएकोमा प्रमुख अतिथि, विशेष अतिथि, अतिथि गण, नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्युहरु, कर्मचारी, पत्रकार मित्रहरु लगायत सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावहरुमा हार्दिक आभार र कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । यहाँहरुको आवश्यक सल्लाह, सुझाव, खबरदारी र सहयोग सदैव रहने र यो नगरलाई विकसित नगर, समृद्ध नगर बनाउने यो महान अभियानमा सर्वै सहभागी हुनुहोन्छ भन्ने विश्वास र अपेक्षा लिएकोछु । यो महत्वपूर्ण अवसरमा नगरवासी सम्पूर्ण आमाबुबा, दिदीबहिनी, दाजुभाईहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि र उत्तरोत्तर प्रगतीको कामना गर्दछु ।

धन्यवाद,

कालुमान लामा

नगर प्रमुख

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं २ माथि छलफल गर्दा नेपालको संविधान २०७२ को धारा २१७ (२) बमोजिम नगर उप-प्रमुख श्री मणिकादेवी दुलालज्यूको संयोजकत्वमा गठन गर्नुपर्ने न्यायिक समितिमा तपसिल बमोजिमका दुई जना सदस्यहरु छनौट गर्ने सर्वसम्मत निर्णय गरियो ।

तपशिल:

न्यायिक समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु				
क्र.सं	नाम थर	पद	जिम्मेवारी	कैफियत
१.	श्री मणिकादेवी दुलाल	नगर उप प्रमुख	संयोजक	
२.	श्री सिताराम राई	अध्यक्ष बडा नं. १	सदस्य	
३.	श्री धर्मेन्द्र खड्का	अध्यक्ष बडा नं. १०	सदस्य	

सचिवालयको रूपमा न्यायिक समितिको सचिवालयले काम गर्ने ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं ३ माथि छलफल गर्दा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको परिच्छेद ५ को दफा २२ र लेखा समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७७ बमोजिम लेखा समिति, शुसासन समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७७ बमोजिम शुसासन समिति र विधायन समितिको कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७७ बमोजिम विधायन समिति देहाय अनुसारका सदस्यहरु रहेन गरी गठन गर्ने सर्वसम्मत निर्णय गरियो ।

तपशिल:

क्र.सं	लेखा समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु	पद	जिम्मेवारी	कैफियत
१.	श्री आशा परियार	६ नं. वडा सदस्य	संयोजक	
२.	श्री सुरेश कुमार चौधरी	५ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
३.	श्री कविता राई	८ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
४.	श्री मेनुका परियार	८ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
५.	श्री चन्द्रकला राई	३ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
६.	श्री दुर्गा प्रसाद आचार्य	आलेप सहायक	सदस्य सचिव	

ख	सुशासन समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु	पद	जिम्मेवारी	कैफियत
१.	श्री दिल बहादुर मगर	४ नं. वडा सदस्य	संयोजक	
२.	श्री मान बहादुर तामाङ	१ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
३.	श्री सन्तोषी विक	९ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
४.	श्री रमेश विष्ट	२ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
५.	श्री जानुका देवि दर्नाल दर्जी	१० नं. वडा सदस्य	सदस्य	
६.	श्री जनक लाल लेखी	प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव	

ग	विधायन समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु	पद	जिम्मेवारी	कैफियत
१.	श्री नारायण थापा	१ नं. वडा सदस्य	संयोजक	
२.	श्री गंगा दाहाल	४ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
३.	श्री तुलसी राम खत्री	६ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
४.	श्री बलराम मगर	७ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
५.	श्री गिता कुमार थापा (खतिवडा)	६ नं. वडा सदस्य	सदस्य	
६.	न्यायिक समितिको सचिवालय	सचिवालय प्रमुख	सदस्य सचिव	

निर्णय नं. ४

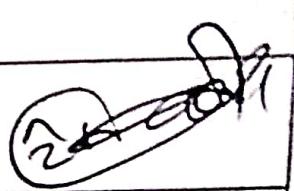
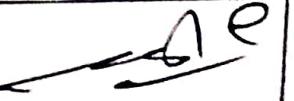
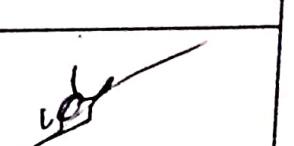
प्रस्ताव नं ४ विविध माथि छलफल गर्दा आज प्रस्तुत भई परिमार्जन सहित स्वीकृत भएको नीति, कार्यक्रम र बजेटको आकार बमोजिम विस्तृत बौँडफौँड गरी विनियोजन विधेयक, करका दरहरु समेटीएको आर्थिक विधेयक लगायतका दस्तावेजहरु तयार गरी नगरसभामा पेश गर्ने कार्यपालिकालाई निर्देशन गर्दै आजको बैठक स्थगन गरियो ।

आज मिति २०७९।०३।३० गतेका दिन यस चौदाईगढी नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री कालुमान लामाज्यूको अध्यक्षता यस नगरपालिकाको अगामी अर्थिक वर्ष २०७९/०८० को योजना तथा बजेट नगर सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न यस नगरपालिकाको १२ औं नगर सभाको तेश्रो बैठक तपसिलको उपस्थितिमा संचालन गरियो ।

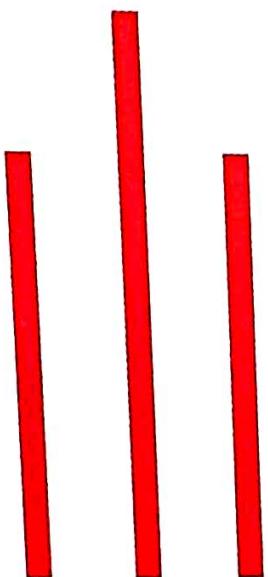
सि.नं.	नामस्थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.	दस्तखत
१	श्री कालुमान लामा	नगर प्रमुख	वडा नं.-४	९८५२८३५९६६	
२	श्री मणिका देवि दुलाल	नगर उप-प्रमुख	वडा नं.-१०	९८५२८३५५२८	
३	श्री धुवराज आचार्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत		९८५२८४४०७४	
४	श्री मनु कुमारि परियार	जिल्ला समन्वय समिति सदस्य	अतिथि		
५	श्री सिता राम राई	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-१	९८५१२०८३१३	
६	श्री हरि बहादुर खड्का	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-२	९८४०३३७२९९	
७	श्री पशुराम राई	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-३	९८१४७३४८५५	
८	श्री तुङ्गराज राई	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-४	९८१०५७९२२९	
९	श्री तुलसीराम ढकाल	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-५	९८४१५१८५८०	
१०	श्री अम्मर बहादुर खड्का	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-६	९८६१५५८७८९	
११	श्री केशव अधिकारी	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-७	९८६२८४४६६६	
१२	श्री भगवान्य कुमार भगवर	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-८	९८४०९२८६०७	
१३	श्री प्रकाश राउत देवी	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-९	९८५२८३५२०८	
१४	श्री धर्मेन्द्र कुमार खड्का	वडा अध्यक्ष	वडा नं.-१०	९८१६७०७०५१	
१५	श्री उदयगाउ भुजेल	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-६	९८४२८३१८९२	
१६	श्री जय कुमार राई	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-४	९८१५७१४७१५	

१७	श्री माधव सार्की	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-३	९८२६००३२८	
१८	श्री तिलावती राई	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-६	९८४३४६६२७५	
१९	श्री शुस्मा राई	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-२	९८११७२५१७५	
२०	श्री स्मृति तोलाङ्गी सुयल	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-४	९८०७७५०९२३	
२१	श्री जानकी देवि चौधरी	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-५	९८१५७००९०३	
२२	श्री शान्ति देवि चौधरी	कार्यपालिका सदस्य	वडा नं.-९	९८१९९१००३८	
२३	श्री मिना थापा मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९७४२८४७९८६	
२४	श्री नारायण थापा	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९८६२९६९६९२	
२५	श्री सुमित्रा सार्की	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९८६०३९३५५३	
२६	श्री मान बहादुर तामाङ्ग	वडा सदस्य	वडा नं.-१	९८४२५४०९५२	
२७	श्री रमेश विट	वडा सदस्य	वडा नं.-२	९८०७७९६९०८	
२८	श्री मेनुका वि.क.	वडा सदस्य	वडा नं.-२	९८१३६३६९८०	
२९	श्री पुरुषोत्तम विट	वडा सदस्य	वडा नं.-२	९८०५९९६६२२	
३०	श्री चन्द्र कला राई	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८११७७५९०७	
३१	श्री प्रसुराम राई	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८६३८७२४७४	
३२	श्री आशा देवि मंग्रान्ती	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८१५७८८२८४	
३३	श्री धन कुमार तामाङ्ग	वडा सदस्य	वडा नं.-३	९८१४७८५१७१	
३४	श्री गंगा कुमारी विट	वडा सदस्य	वडा नं.-४	९८१३२५३४८८	ठाँगा

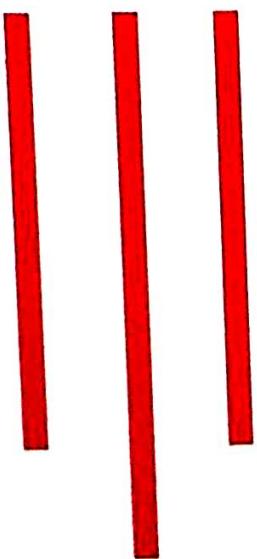
३५	श्री भक्तीराज राई	वडा सदस्य	वडा नं.-४	९८६०७०५३१२	
३६	श्री दिल बहादुर मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-४	९८९४७३५०४३	
३७	श्री पावति देवि विश्वकर्मा	वडा सदस्य	वडा नं.-५	९८२४७४५६४४	पावति विश्वकर्मा
३८	श्री अमिन चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-५	९८९९७२१७५०	
३९	श्री सुरेश कुमार चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-५	९८६२९९३१२५	
४०	श्री गिता कुमारी थापा	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८०५९९३२५८	
४१	श्री तुलसीराम खन्नी	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८९९९९३५९८	
४२	श्री कमल कार्की	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८४९६५८३६३	
४३	श्री मञ्जु कुमारि परियार	वडा सदस्य	वडा नं.-६	९८२६७०६६०५	
४४	श्री आशा परियार	वडा सदस्य	वडा नं.-७	९८६०७४४७४७	
४५	श्री राजेश कुमार श्रेष्ठ	वडा सदस्य	वडा नं.-७	९८४२९२७८१६	
४६	श्री बलराम मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-७	९८०४७९५४२७	
४७	श्री मेनुका परियार	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९८४४२८६९८९	
४८	श्री कविता राई	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९८१४६८९९५९	
४९	श्री अरुण कुमार मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९८४४३८३२८०	
५०	श्री हुकुम राज मगर	वडा सदस्य	वडा नं.-८	९७४९३४७९०५	
५१	श्री सन्तोषी विश्वकर्मा	वडा सदस्य	वडा नं.-९	९८०७७७५९६५	
५२	श्री तेज बहादुर थापा	वडा सदस्य	वडा नं.-९	९८९९३०४२९५	

५३	श्री टेक बहादुर कार्की	वडा सदस्य	वडा नं.-९	९८०३७२६३९९	
५४	श्री नन्दीलाल चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८१९९८९९९७	
५५	श्री विष्णु कुमारी राई	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८१७७०७५९५	
५६	श्री जानुका देवि दर्नाल दर्जी	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८२५७७९७४६	६१०८.
५७	श्री सुकदेव चौधरी	वडा सदस्य	वडा नं.-१०	९८६२९३६६६३	

ा.व. २०७९/०८० मा सञ्चालन हुने वार्षिक नगर विकास योजना

नगर समाबाट पारित मिति : २०७८।०३।३० गते

चौदण्डीगढी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय